

Exempel på område utan gravar där samråd med länsantikvarien ej bedöms nödvändigt

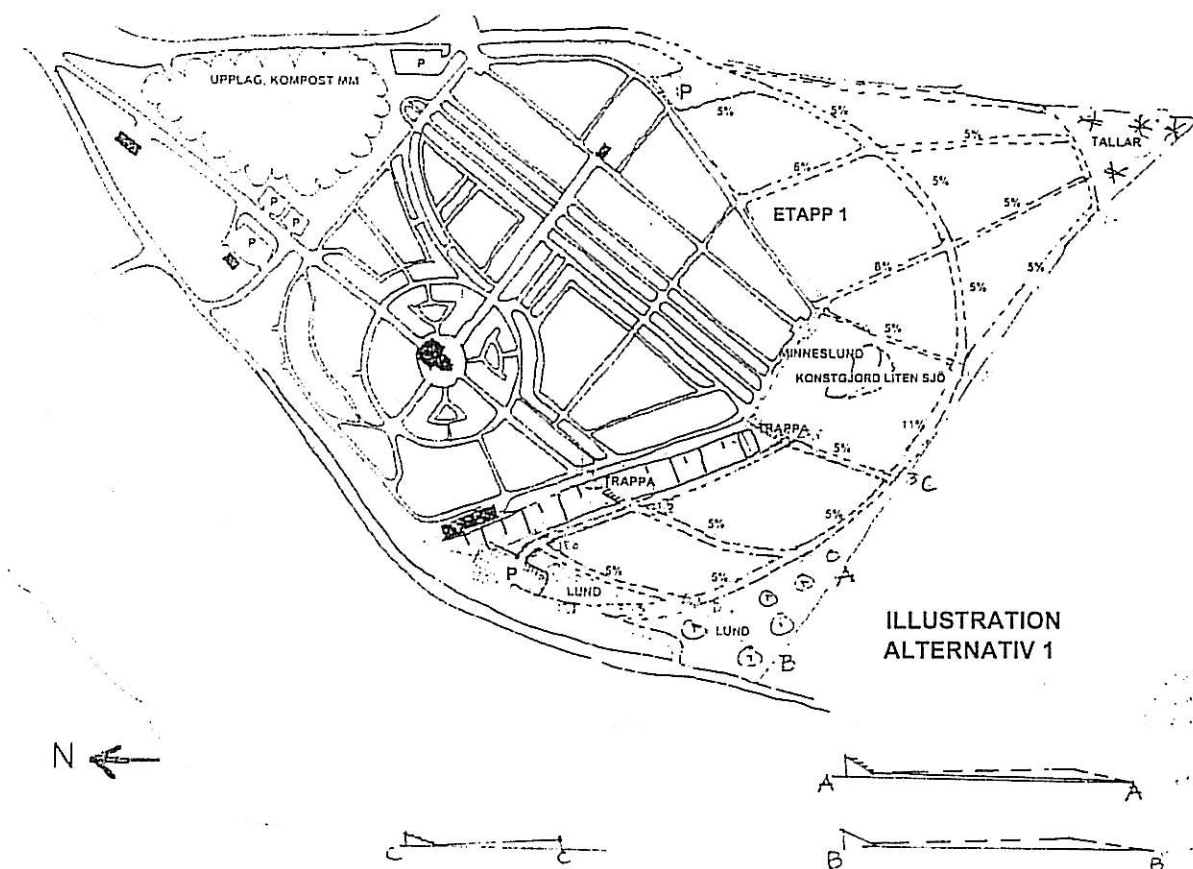
Illustrationer

Till planbeskrivningen bifogas två illustrationer med alternativa förslag på hur kyrkogårdens gångvägssystem, angöringar och gravkvarter skulle kunna utformas. De har utformats för att ge en god tillgänglighet även för handikappade och stämma med kyrkogårdens nuvarande struktur. Kransgården som idag ligger som avslutning på huvudaxeln behöver i alla förslagen justeras så att gångtrafiken kan passera på ett bra sätt.

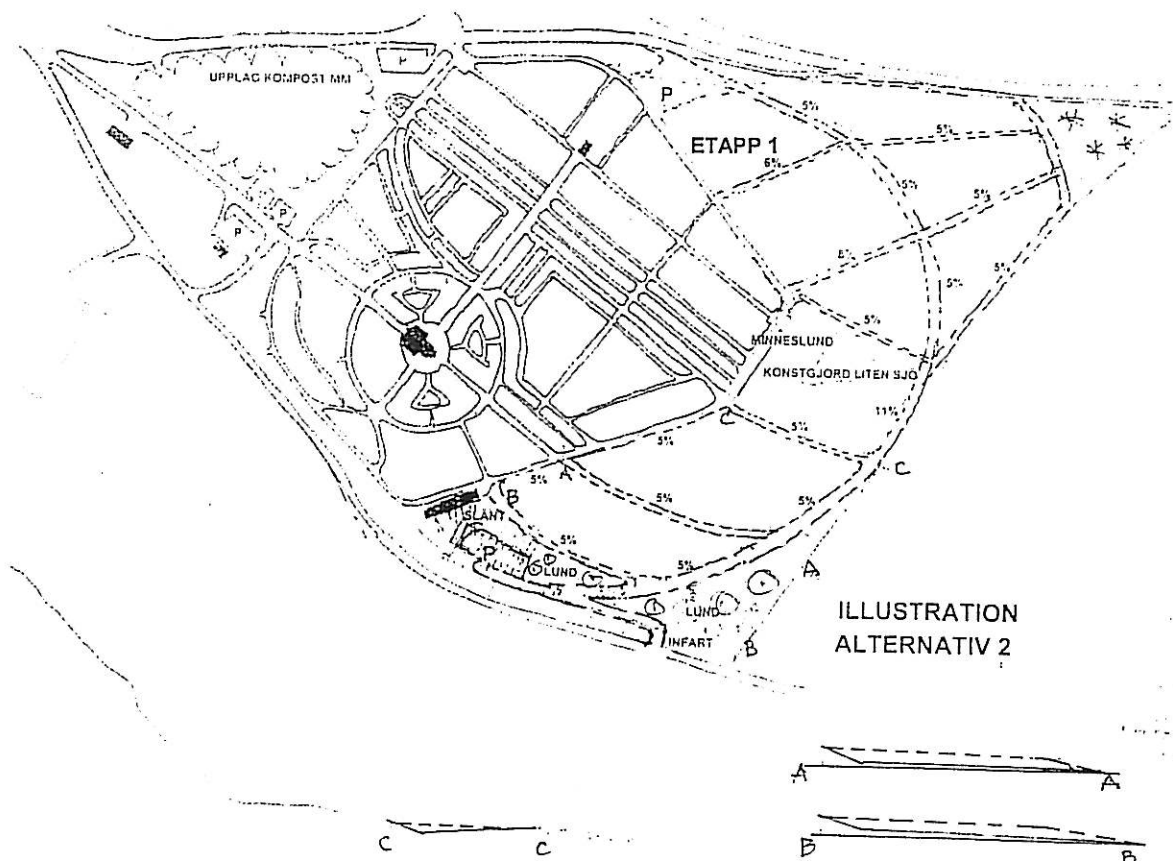
Eftersom marken är kuperad krävs, för att klara kraven på tillgänglighet, en del uppfyllnader i den idag skogbevuxna delen. I båda förslagen är området nedanför minneslunden och dammen tänkta som ett område för kontemplation. Marken sluttar här så mycket att den inte är lämplig för gravplatser. Det vore önskvärt att kraven på inhägnad av damm skulle kunna tolkas så att själva kyrkogårdens inhägnad räcker. I så fall kan dammen, som kanske behöver utvidgas med tanke på framtida konstbevattning, vara en konstgjord sjö med fina naturplanteringar centralt i detta område. Idag är dammen inhägnad med Gunnebo-stängsel i en gräsyta. Upplag för jord, kompost mm föreslås i sorteringsfickor som placeras i nordöstra delen av skogsområdet vid Nya Kyrkogårdsvägen. Befintliga infarter i detta skogsområde kommer att utnyttjas.

I båda förslagen föreslås en ny infart från Södersundsvägen, som här i svackan behöver höjas ca 0,5-1 m för att få lämpliga lutningar till parkeringsplatsen som läggs på befintlig marknivå. Infarten har lagts för att få så god sikt som möjligt vid in- och utfarter. Mot Södersundsvägen föreslås ett entréområde parallellt med vägen som förutom parkering innehåller lövskogslundar.

Området mellan föreslagen bågformad gångväg och senaste utvidgning mot sydost föreslås att i första hand tas i bruk. Detta område på drygt 1 ha kommer att klara gravplatsbehovet i ca 20 år.

I alternativ 1 har den branta slänten mot nuvarande kyrkogård behållits. Kontakten med befintlig kyrkogård görs med trappor och via den nya det bågformade huvudstråket som är ryggraden i det nya gångvägssystemet. Då bågen tangerar fastighetsgränsen följer den befintlig marklutning. Vissa uppfyllnader krävs för att få handikappvänliga lutningar mot parkeringen vid Södersundsvägen. Förslaget innebär att området mellan Södersundsvägen och kontemplationsområdet vid minneslund och sjö blir ett för rullstolsburna avskilt område som endast nås från parkeringsplatsen vid Södersundsvägen eller med bil från nya Kyrkogårdsvägen. Övriga delar av den utvidgade kyrkogården kan rullstolsburna nå via Nya kyrkogårdsvägen. Den branta slänten är svårskött och bör planteras med friväxande buskar och träd. Överslagsmässiga beräkningar ger ett behov av ca 80 000 m³ massor varav 25 000 m³ bör vara kyrkogårdssand och ca 55 000 m³ kan vara tjänliga överskottsmassor från t ex Ådalsbanans tunnelbyggen.

I alternativ 2 föreslås en så stor uppfyllnad att den stora branta slänten försvinner och hela området lutar jämnt mot tomtgräns. Parkeringen läggs dock på samma nivå som i alternativ 1 med slänter i bakkant, för att få en bra anslutning mot Södersundsvägen. Överslagsmässiga beräkningar ger ett behov av ca 200 000 m³ massor varav 50 000 m³ bör vara kyrkogårdssand och ca 150 000 m³ kan vara tjänliga överskottsmassor från t ex Ådalsbanans tunnelbyggen. Fördelen med detta förslag är att hela kyrkogården hänger samman och kan nås av rullstolsburna och att största delen av den svårskötta branta slänten försvinner. Det är dock mycket massor som krävs.

Det kan även finnas ett alternativ 3 som är ett mellanting av de båda andra alternativen. Alternativ 3 skulle flacka ut slänten och göra den mer lättskött, men förmodligen ändå ge vissa begränsningar för hur rullstolsburna kan röra sig inom området.

Härnösand 2004-05-27

Annika Höök
ARKILAG arkitekter AB

Laga kraft

2004-09-28

UTLÅTANDE ÖVER INKOMNA SYNPUNKTER PÅ
Detaljplan för nya kyrkogården; Kattastrand 1:34, 1:36 m fl i
Härnösands kommun som varit utställd 2004-07-02-2004-08-13

Synpunkter från

Länsstyrelsen i Västernorrlands län:
Ingen erinran

Lantmäteriet:
Klargör förhållandet allmän plats/
huvudmannaskap

Kommentar:

Normalt är kommunen huvudman för allmän platsmark. Inom denna plan är kommunen huvudman för Nya Kyrkogårdsvägen i östra delen av planområdet som markerats som Lokalgata. Södersundsvägen, som också betecknats med Lokalgata är dock enskild väg med vägsamfällighet. Detta framgår av planbeskrivning och fastighetsförteckning. Genomförandebeskrivningen kommer att förtydligas i detta avseende.

Härnösands energi & miljö:
Tidigare synpunkter har beaktats. Längs östra sidan av Södersundsvägen ligger högspännings och lågspänningsledningar. Vid grävarbeten rekommenderas utsättning av ledningarna eftersom fastighetsägaren är ansvarig för ev uppkomna skador vid grävning.

Normalt förfarande vid grävning men fastighetsägaren, Domkyrkoförsamlingen, uppmärksammas särskilt på förhållandena.

Härnösand 2004-08-22

Medverkande tjänstemän

Utlåtandet har upprättats av
ARKILAG arkitekter AB och godkänts
av Stadsbyggnadskontoret

Härnösand 2004-08-22

Claes Rogander
Stadsbyggnadschef